

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 5. Технически науки, професионално направление 5.13. Общо инженерство, научна специалност „Ергономия и промишлен дизайн“, код на процедурата WWI – EdSc – 0422 – 38.

Автор на дисертационния труд: инж. Ралица Георгиева Ставрева-Панчева, редовен докторант към катедра „Интериор и дизайн за мебели“ при факултет „Горска промишленост“ на Лесотехнически университет (ЛТУ) – София.

Тема на дисертационния труд: „Дизайн и проблеми на малкото градско жилище за един обитател“.

Член на научното жури: доц. д-р инж. Десислава Иванова Ангелова, Лесотехнически университет, област на висше образование 5. Технически науки, професионално направление 5.13. Общо инженерство, научна специалност „Ергономия и промишлен дизайн“, опеределена за член на научното жури със заповед ЗПС № 161/11.04.2022 г. на Ректора на ЛТУ и избрана за Председател на научното жури на първото му заседание, проведено на 15.04.2022 г.

1. Актуалност на проблема

Темата на дисертационния труд, представен от докторант Ралица Ставрева-Панчева, е дисертабилна, актуална и значима за областта на интериорния и мебелен дизайн, и в частност за националната мебелна и строителна индустрия.

Глобалните промени и тенденции в световен мащаб, дължащи се в голяма степен на демографски изменения, икономически предпоставки и екологични проблеми, налагат нуждата от търсене на правилни и устойчиви решения при съвременните жилищни форми. Едно от тези решения, служещо за справяне със сериозните глобални промени, се явява малкото градско жилище, предназначено за един обитател. Това предполага да бъде разкрит неговият съвременен архитектурен облик и тенденции в изграждането на интериорната му среда.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор

Дисертантката е направила литературен обзор, в който на 11 страници е анализираща проблемите, свързани с наличния жилищен фонд у нас и по места, интериорната жилищна среда и дизайна за мебели, предназначени за малкото жилище. Представен е библиографски списък на общо 398 използвани и цитирани източника, от които 63 на кирилица (28 достъпни от Интернет) и 335 на латиница (272 достъпни от Интернет). Използваната литература, която не е цитирана, наброява 51 източника.

В литературния обзор последователно са разгледани: връзката между дом и човек в емоционален и психологичен аспект за изграждане на хармонична жизнена среда; жилищните сгради и типологията на жилищните единици; информацията по отношение на наличния жилищен фонд за Република България и за страните членки в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие; връзката между човека и интериорния и мебелен дизайн.

Анализираните научни резултати, постигнати от предходни изследвания на други учени, и статистическите данни са спомогнали за формулиране на целта и задачите на дисертационния труд.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Дисертантката правилно е извела целта на своя труд, която е фокусирана върху установяване мястото на малкото градско жилище в съвременната жилищна парадигма в контекста на демографски, икономически и екологични предпоставки и фактори, повлияли еволюцията му, с цел за да се разкрият тенденциите в интериорния и мебелен дизайн и да се разработят насоки за проектиране на обитаемата среда, съответстващи на нуждите на идентифицираните потребителски групи.

За постигането на формулираната цел са изведени 12 задачи за изпълнение, които съответстват на поставената цел на докторската работа.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Получените резултати са представени систематизирано, точно и добре онагледено с 40 таблици; 193 илюстрации, включително графични статистически изображения и 29 уравнения. Към дисертационния труд са приложени четири приложения: Приложение А – Въпросник по анкетно проучване на тема „Малко градско жилище“; Приложение Б – Статистическа обработка и анализ на емпирични данни от анкетното проучване; Приложение В – Албум с избрани съвременни трансформируеми-многофункционални мебели и системи и Приложение Г – Публикации по дисертационния труд.

Дисертационният труд е оформен съгласно международен стандарт ISO 7144 – 1986 (Е) „Документация – представяне на дисертации и подобни документи“, БДС ISO 7144: 2011 „Оформяне на дисертации и подобни документи“ и съгласно „Официален правописен речник на българския език“.

5. Обсъждане на резултатите и използваната литература

Получените резултати са структурирани правилно, обработени са много добре статистически, анализирани и интерпретирани са коректно. Направените изводи отразяват точно постигнатите резултати. Използваната литература е добре цитирана и подбрана, и потвърждава задълбочените познания на докторанта в областта на изследванията, обект на докторския труд.

Обобщена, систематизирана и анализирана е информация със значителен обем, свързана със състоянието на проблема, въз основа на което са извлечени множество зависимости и закономерности. Установени са конкретни потребителски групи с отношение към малкото жилище в градска среда; очертана е главната изследователска посока за разкриване на възможностите на малкото градско жилище както във връзка с изграждане на хармонична среда с внимание обърнато към благосъстоянието на човека, така и като инструмент за справяне с установените глобални демографски, икономически и екологични проблеми. Посредством проведено емпирично изследване сред триста българи, подложено на последваща статистическа обработка на няколко нива, е обобщена информация, която ще бъде в полза за очертаване на тенденциите при проектиране на интериора и мебелите на малкото градско жилище.

На база на задълбочения анализ и извършеното емпирично изследване дисертантката е извела 23 основни извода, които отразяват достойнствата на нейното изследване.

Направена е прогноза за развитието на проблематиката и са очертани перспективите за следващи изследвания. Посочени са областите на приложение на научните резултати от дисертационния труд в практиката.

6. Приноси на дисертационния труд

В резултат от своята работа, дисертантката е извела четири (4) научни приноса, шест (6) научно-приложни и три (3) приложни приноса, които отразяват в по-голямата си част основните достижения на дисертационния труд.

Научни приноси

1) Разкрито е мястото на малкото градско жилище за един обитател, неговия архитектурен образ и интериорна среда в съвременната жилищна парадигма по смисъла на многоетажни жилищни сгради. Разкрити са зависимости във връзка с демографските изменения в структурата на обществото, икономически и екологични тенденции със значително влияние за формиране на съвременния му облик. Очертани са перспективи за устойчивото му развитие.

2) Доказан е потенциалът на съвременното малко жилище в градска среда като инструмент за справяне с установените в това изследване демографски, икономически и екологични проблеми.

3) Разкрити са две основни потребителски групи с отношение към съвременното малко градско жилище за един обитател – „милениали“ (*millennials*) и „бейби бум“ (*baby boom*), и техните специфични особености.

4) Въз основа на проучена, анализирана и обобщена комплексна информация от множество чуждестранни ресурси, които се характеризират като достоверни източници, е създадена единна дефиниция и класификация на съвременното малко жилище за един обитател в градска среда, каквато липсва, и е запълнена празнината в областта на територията на Република България в контекста на съставената многокомпонентна база данни на български език.

Научно-приложни приноси

1) Установена е силна връзка между определени географски райони и идентифицираните демографски, икономически и екологични фактори, основополагащи концепцията за развитието на съвременното малко жилище за един обитател в градска среда. Въз основа на систематизиране и комплексен фактически анализ на обемна информация, са изяснени характерните особености на малкото жилище в зависимост от изследвания регион и в контекста на установените потребителски групи. Определени са специфичните изисквания за изграждането му на местно ниво.

2) Разкрити и систематизирани са типологии на съвременното малко градско жилище, при което са разграничени две основни жилищни форми: самостоятелна жилищна единица и самостоятелна стая – и двете част от многоетажни жилищни структури, чиито потенциал за вертикална трансформация на градска земя се утвърждава с приоритет спрямо хоризонталното ѝ разширяване.

3) Разкрита и изяснена е типологията на жилищните форми. Установени са предимствата на модулно изградените жилищни форми спрямо конвенционално построените особено за околната среда и за справяне с жилищната криза по места.

4) Разработена е методология за провеждане на емпирично изследване и извличане на многокомпонентни резултати. Разкрити са нагласите на българите към съвременното малко градско жилище за един обитател и неговия интериор. Приносът на емпиричното

изследване се състои и в очертаване на посока за провеждане на следващи изследвания на национално ниво, които да допълнят постигнатите резултати и да утвърдят мястото на малкото жилище в градовете на Република България.

5) Разкрити и систематизирани са иновативни материали и технологични мебелни решения за решаване на проблемите, свързани с намаленото жизнено пространство на малкото жилище.

6) Разработени са комплексни насоки за проектиране на обитаемата среда на малкото градско жилище, съобразени с установената специфика на потребностите на идентифицираните му в това изследване потребителски групи – обитатели.

Приложените приноси са следните:

1) Разработен е албум на съвременни примери на мебелни решения и системи, онагледени посредством илюстративен материал, който би бил от полза за осъвременяване и обогатяване на обучението по „Инженерен дизайн“ в Лесотехнически университет – София и други заинтересовани страни в областта на интериорния и мебелен дизайн.

2) Съставен е структуриран въпросник като основен инструмент за събиране на емпирична информация, който би бил от полза за следващи изследвания.

3) Съставен е изчерпателен статистически анализ на данните от проведеното емпирично изследване, които могат да получат своята интерпретация в широк кръг от сфери.

7. Оценка за степента на личното участие на дисертанта в приносите

Познавам инж. Ралица Георгиева Ставрева-Панчева като редовен докторант в катедра „Интериор и дизайн за мебели“. Като докторант Ралица Ставрева-Панчева се отличава с голямо трудолюбие, прецизност и компетентност. Свидетел съм на работата ѝ по дисертационния труд. Това ми дава основание да направя заключение, че направените изследвания, анализ на резултатите, изводи и получени приноси, са изцяло нейно дело.

8. Критични бележки и въпроси

Към така представения дисертационен труд нямам критични бележки и въпроси, а само предложение за публикуване на резултатите във вид на книга, както и продължаване на работата по очертаните перспективи.

9. Публикувани статии и цитирания

По дисертационния труд са представени девет (9) публикации – една (1) публикация в българско научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестна база данни с научна информация; осем (8) публикации в български научни издания с научно рецензиране, две (2) от които в сборници от конференции в България, които представят на научната общност основна част от постигнатите резултати и получени приноси:

1) Stavreva-Pancheva, R. (2020). *Minimalist housing units. Eco and smart trends. Innovation in Woodworking industry and engineering design*, volume 9, Issue 2, pp. 55 – 66.

2) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Демографски тенденции и жилищни нужди: политики и факти*. Наука, том 31, кн. 2, с. 65 – 72.

3) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Насоки за подобряване на дизайна на жилищната среда за възрастни хора*. Общество и здраве, бр. 3, с. 205 – 212.

4) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Невидими технологии, които максимизират пространството*. ДМТ: Дизайн. Материали. Технологии: мебелна и дървообработваща промишленост, бр. 4, с. 42 – 46.

5) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Интелигентни материали и технологии: потенциалът на интелигентното стъкло*. ДМТ: Дизайн. Материали. Технологии: мебелна и дървообработваща промишленост, бр. 3, с. 38 – 41.

6) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Исторически преглед на трансформируеми и многофункционални мебели*. ДМТ: Дизайн. Материали. Технологии: мебелна и дървообработваща промишленост, бр. 2, с. 52 – 56.

7) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Иновация, роботизация и устойчив интериорен дизайн*. ДМТ: Дизайн. Материали. Технологии: мебелна и дървообработваща промишленост, бр. 1, с. 42 – 45.

8) Ставрева-Панчева, Р. (2021). *Модулна конструкция за изграждане на високи сгради: перспективи за устойчиво развитие*. XIV-та Национална научно-техническа конференция с международно участие „Екология и здраве“. Пловдив, 2021, 13 – 14 Май. – В: Сборник на докладите от конференцията, с. 156 – 162.

9) Ставрева-Панчева, Р. (2020). *Минималистични жилищни единици. Еко и смарт направления*. X-та международна научно-техническа конференция „Иновации в горската промишленост и инженерния дизайн“ – ИННО 2020. София, 2020, 1 – 3 Октомври. – В: Сборник с доклади от конференцията, с. 15 – 25.

* Представените публикации под номера едно (1) и девет (9) са с идентично съдържание.

10. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани. Отраженията в науката – използване и цитиране от други автори

С представените от докторанта девет (9) самостоятелни публикации, се изпълнява в пъти изискването на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Лесотехническия университет за получаване на образователна и научна степен „Доктор“. Не са установени цитирания на посочените публикации.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на приложените от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените и решени задачи, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд е разработен на високо ниво и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Лесотехническия университет, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на инж. Ралица Георгиева Ставрева-Панчева образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Ергономия и промишлен дизайн“.

Дата: 01.06.2022 г.
Гр. София

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:.....
Доц. д-р инж. Десислава Иванова Ангелова